

Sygn. akt	III AUa 503/15
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **7 października 2015 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera SSA Ewa Madera
	Protokolant	st. sekr. sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **7 października 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **Z. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o wysokość kapitału początkowego

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **23 lutego 2015 r.** sygn. akt **III U 762/14**

I. **zmienia częściowo zaskarżony wyrok jak też poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 6 maja 2014 r. w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy Z. J. prawo do ustalenia wartości kapitału początkowego przy uwzględnieniu – jako okresu składkowego – okresu zatrudnienia w Zakładach (...) Sp. z o.o. - Zakład (...) (...) w S. od 1 sierpnia 1989 r. do 31 sierpnia 1989 r.,**

II. **dalej idącą apelację oddala.**

Sygn. akt III AUa 503/15

Uzasadnienie

wyroku z dnia 7 października 2015r.

Decyzją z dnia 6 maja 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R. ustalił wartość kapitału początkowego Z. J. na kwotę 83 453,70 zł. Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okres składkowy w rozmiarze 16 lat, 11 miesięcy i 13 dni, a także podstawę wymiaru hipotetycznej emerytury w kwocie 983,06 zł, gdzie WWPW świadczenia wynoszący 80,52% obliczony został z 10 kolejnych lat kalendarzowych z okresu ubezpieczenia wnioskodawcy (lata 1978 -1987). W podstawie prawnej decyzji powołane zostały ogólnie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 1440 ze zm.). Jednocześnie organ rentowy w wymiarze okresów składkowych wnioskodawcy nie uwzględnił trzech okresów zatrudnienia; a/- od 1 września 1969r. do 30 czerwca 1973r. w PKS S. - uznając, iż nie było to zatrudnienie młodocianego pracownika, a jedynie okres pobierania przez wnioskodawcę nauki w szkole zawodowej z praktykami odbywanymi w zakładzie pracy, b/ -od 13 sierpnia 1977r. do 31 grudnia 1977r. w sklepie spożywczym ojca J. J. w S. – z uwagi na nie zgłoszenie wnioskodawcy do ubezpieczenia, c / od 1 sierpnia 1989r. do 31 sierpnia 1989r. w Zakładach (...) Sp. z o.o. – Zakład (...) -6 w S. – z powodu nie odpłacenia przez pracodawcę składki na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy za ten miesiąc (w sytuacji zatrudnienia trwającego od 17 kwietnia 1989r. do 20 września 1989r.).

Wnioskodawca Z. J. odwołał się od w/w decyzji ZUS do Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu .

W odwołaniu z dnia 6 czerwca 2014r. wnioskodawca, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez zobowiązanie organu rentowego do obliczenia wartości kapitału początkowego z uwzględnieniem w wymiarze okresów składkowych wszystkich trzech zakwestionowanych przez ZUS okresów zatrudnienia, zarzucił, że ten pierwszy –wbrew stanowisku pozwanego- jest okresem pracowniczego zatrudnienia, a nie nauki w szkole (co potwierdzać miało, dołączone do odwołania, świadectwo pracy z dnia 3 kwietnia 1991r.) dwa zaś pozostałe też są związane z pracowniczym zatrudnieniem, przy czym gdy idzie o okres pracy u ojca to wg. jego zapewnień odprowadzane były składki na ubezpieczenie społeczne (okres ten dowodzony był przez wnioskodawcę pisemnym zaświadczeniem J. J. z dnia 31 grudnia 1977r.) , a w przypadku zatrudnienia w miesiącu sierpniu 1989r. w firmie (...) był to okres korzystania ze zwolnienia lekarskiego (potwierdzony odpowiednimi wpisami w legitymacji ubezpieczeniowej), co mogło uzasadniać nie odprowadzenie przez pracodawcę składki ubezpieczeniowej za ten miesiąc.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 czerwca 2014r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie żądania wnioskodawcy, podając dodatkowo, że wnioskodawca nie przedłożył umowy

z PKS S. o naukę zawodu, zaś dołączone do odwołania świadectwo pracy z dnia 3 kwietnia 1991r. pozostaje w sprzeczności z pozostałą dokumentacją pracowniczą, w tym m. innymi świadectwem pracy dnia 1 października 1976r. czy umową o pracę z dnia 27 października 1975r. w których odnotowano podjęcie przez wnioskodawcę zatrudnienia dopiero od 25 września 1973r. tj. już po ukończeniu przez niego zasadniczej szkoły zawodowej. Odnośnie zatrudnienia w sklepie spożywczym ojca J. J. w S., pozwany organ rentowy podkreślał, że w/w pracodawca nie zgłaszał w ogóle pracowników do ubezpieczenia społecznego. Z kolei w miesiącu sierpniu 1989r. wnioskodawca nie został wykazany przez pracodawcę tj. firmę (...) w deklaracji ubezpieczeniowej za ten miesiąc.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, po rozpoznaniu odwołania Z. J., wyrokiem z dnia 23 lutego 2015r.

(sygn. akt III U 7612/14) oddalił odwołanie. U podstaw powyższego rozstrzygnięcia legło stanowisko Sądu I instancji o braku dostatecznych dowodów dla potwierdzenia trzech spornych okresów zatrudnienia wnioskodawcy jako okresów składkowych w rozumieniu art. 6 ust.2 pkt1

lit a i pkt 3 w zw. z art.174 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 1440 ze zm.). W odniesieniu bowiem do pierwszego z nich (wykazanego przez wnioskodawcę okresu zatrudnienia jako młodocianego pracownika od 1 września 1969r. do 30 czerwca 1973r), to – w świetle obowiązujących wtedy przepisów ustawy z dnia 2 lipca

1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) – brak jest wymaganej indywidualnej umowy o naukę zawodu (przy dodatkowym powołaniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 15 lutego 2011r., III AUa 1731/10, Lex1102951), zaś dokumentacja pracownicza odwołującego z PKS S. (akta osobowe) wykazuje, że przedłożone do odwołania świadectwo pracy z dnia 3 kwietnia 1991r. (uwzględniające ten okres) jest nie tylko odosobnione (są bowiem jeszcze inne świadectwa wyłączające ten okres), ale też pozostające w sprzeczności choćby z życiorysem wnioskodawcy, treścią jego podania

o pracę, zapisami pierwszej umowy o pracę, czy w końcu wpisem w legitymacji ubezpieczeniowej, w których jako datę rozpoczęcia pracy podaje się 25 września 1973r. Ponadto, jak zauważył Sąd I instancji, sam pracodawca poinformował, że

w dokumentacji archiwalnej zakładu pracy brak jest dokumentów potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy jako pracownika młodocianego -ucznia, zaś on sam

w swoich zeznaniach - przyznając z jednej strony fakt nie zawierania indywidualnej umowy o naukę zawodu z drugiej zaś opisując szczegółowo sposób odbywania praktyk zawodowych w czasie uczęszczania do zasadniczej szkoły zawodowej (tj. 4 dni nauki, 2 dni warsztatów, w II klasie pół na pół, a w III- 4 dni warsztatów i 2 dni nauki) pośrednio potwierdził, że był to wyłącznie okres pobierania przez niego nauki w szkole, a nie okres zatrudnienia młodocianego pracownika. Odnosząc się z kolei do dwóch pozostałych wykazywanych przez wnioskodawcę okresów zatrudnienia, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu zaakcentował, że w okresach tych odwołujący nie był zgłoszony do ubezpieczenia, przy czym w przypadku zatrudnienia w sklepie rolno- spożywczym Nr 23 J. J. w S. od 13 sierpnia 1977r. do 31 grudnia 1977r. jedynym dokumentem mającym potwierdzać to zatrudnienie jest zaświadczenie o zatrudnieniu z dnia 31 grudnia 1977r. nie określające jednak wymiaru czasu pracy wnioskodawcy, a z kolei w przypadku spornego miesiąca sierpnia 1989r.

(dotyczącego pracy w firmie (...)) jakkolwiek świadectwo pracy stanowi

o ciągłości zatrudnienia od 17 kwietnia 1989r. do 20 września 1989r. to w sytuacji braku możliwości pozyskania akt osobowych wnioskodawcy z tego okresu i przy nie wykazywaniu go przez pracodawcę w deklaracji ubezpieczeniowej za sierpień 1989r. należy uznać, iż także w tym wypadku ten okres składkowy nie został dostatecznie przez odwołującego dowiedziony. W konsekwencji powyższego, przyjmując pełną prawidłowość zaskarżonej decyzji ZUS, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu uznał żądanie odwołania za nieuzasadnione i oddalając je przywołał dodatkowo w podstawie prawnej wyroku art. 477⁽⁽¹⁴⁾⁾ § 1 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 23 lutego 2015r. zaskarżony został przez wnioskodawcę Z. J.. W apelacji z dnia

1 kwietnia 2015r. jak też – w mającym stanowić jej uzupełnienie -dalszym piśmie procesowym z dnia 10 lipca 2015r., wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie w całości żądania odwołania, skarżący zarzucał, że wbrew stanowisku Sądu I instancji przedłożone przez niego dowody w pełni potwierdzają, że wszystkie trzy zakwestionowane przez ZUS okresy jego pracy są okresami składkowymi, które winny być uwzględnione przy ustalaniu wartości kapitału początkowego. W szczególności w ocenie apelującego nowo pozyskane przez niego na etapie postępowania odwoławczego dowody w postaci załączonych do w/w pisma procesowego z dnia 10 lipca 2015r. zaświadczeń (...) Szkoły Zawodowej w S. z dnia 14 czerwca 1973r. miały ostatecznie potwierdzać, że pierwszy z wykazywanych okresów był okresem zatrudnienia wnioskodawcy jako młodocianego pracownika. Z kolei w przypadku dwóch dalszych spornych okresów pracy, odwołujący

z jednej strony poddawał w wątpliwość ustalenie Sądu Instancji o nie zgłoszeniu go do ubezpieczenia społecznego przez ojca u którego był zatrudniony, z drugiej zaś akcentował, że w przypadku spornego sierpnia 1989r. treść świadectwa pracy z firmy (...) w dostateczny sposób dowodzi tego okresu.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. o oddaleniu apelacji wnioskodawcy (oświadczenie pełnomocnika organu rentowego złożone na rozprawie apelacyjnej).

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację wnioskodawcy Z. J. zważył co następuje;

Wniesiony przez odwołującego środek zaskarżenia skutkować może jedynie częściowym i zarazem minimalnym ,gdy idzie o wartość roszczenia , uwzględnieniem żądania odwołania , poprzez uznanie jednego miesiąca sierpnia 1989r. jako okresu składkowego wnioskodawcy ,przypadającego w czasie jego zatrudnienia w Zakładach (...) Sp. z o.o. Zakład (...) -6 w S. . W tym bowiem przypadku , w sytuacji legitymowania się przez skarżącego świadectwem pracy potwierdzającym ciągłość tego zatrudnienia od 17 kwietnia 1989r. do 20 września 1989r. i to w pełnym wymiarze czasu pracy, nadto przy widniejących wpisach w legitymacji ubezpieczeniowej o korzystaniu przez niego od 10 sierpnia do 28 sierpnia 1989r. ze zwolnień lekarskich (v. k- 8) , sam fakt nie wykazania przez pracodawcę wnioskodawcy w deklaracji ubezpieczeniowej wyłącznie za ten jeden miesiąc nie może stanowić skutecznego przeciwdowodu na wykonywanie przez odwołującego wówczas pracy (w znaczeniu zachowania wówczas przez wnioskodawcę statusu zatrudnionego pracownika w rozumieniu art. 6 ust.2 pkt 1 lit a ustawy emerytalno-rentowej). W tym miejscu właściwe też będzie przypomnienie, że dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 748 ze zm.) nie jest wymagane wykazanie przez ubiegającego się o świadczenie (w tym więc wypadku dochodzącego ustalenia wartości kapitału początkowego) opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007r. II UK 185/06 OSNP 2008/9-10/143) . Mając więc powyższe na względzie i na podstawie art.386 §1 k.p.c., orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku tut. Sądu.

W pozostałym jednak , zdecydowanie przeważającym , zakresie apelacja wnioskodawcy uznana być musi za bezzasadną . W zupełności bowiem podzielić przyjdzie stanowisko Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu co do braku podstaw uwzględnienia w wymiarze okresów składkowych odwołującego dwóch dalszych wykazywanych przez niego okresów zatrudnienia tj. od 1 września 1969r. do 30 czerwca 1973r. w PKS S. i od 13 sierpnia 1977r. do 31 grudnia 1977r. w sklepie spożywczym ojca J. J. w S.. W tym pierwszym przypadku mamy bowiem do czynienia – jak słusznie uznał to Sąd I instancji- wyłącznie z okresem pobierania przez wnioskodawcę nauki w zasadniczej szkole zawodowej ,w ramach której w programie nauczania przewidziano praktyki zawodowe , a nie zatrudnieniem wnioskodawcy jako młodocianego pracownika w rozumieniu art. 6 ust.2 pkt 3 wyżej powołanej ustawy emerytalno-rentowej (co znamienne , potwierdzają to też wprost przedłożone dodatkowo przez samego skarżącego w postępowaniu apelacyjnym zaświadczenia z tej szkoły k- 160 i 161 , w których wyraźnie zaznaczono ,że wnioskodawca , będąc uczniem klasy III ZSZ odbył w ramach programu Ministra Oświaty praktyczną naukę zawodu w zakresie wskazanych tam przedmiotów). Nie rozwodząc się więc długo i akceptując w pełni zaprezentowany w tym przedmiocie wywód prawny Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu ,Sąd Apelacyjny chciałby jedynie podkreślić, że obowiązujący w spornym okresie czasu ustrój szkolnictwa zawodowego , określony uchwałą Nr 448 Prezydium Rządu z dnia 23 czerwca 1951r.

(M. P. Nr A-59,poz.776) ,wykonywany m. innymi zarządzeniem Nr 136 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1951r. (M.P. 1951 A-81,poz.1123) przewidywał odbywanie przez uczniów w zakładach pracy praktycznej nauki zawodu na podstawie umów zawieranych z zakładem przez szkołę (a nie jak w przypadku zatrudniania młodocianych pracowników , indywidualnych umów o naukę zawodu , w celu przyuczenia do określonej pracy czy odbycia wstępnego stażu pracy , co przewidywał art.9 ustawy z dnia 2 lipca 1958r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) ,a tę okoliczność potwierdził pośrednio w swoich zeznaniach sam odwołujący mówiąc -w odniesieniu na pytanie o umowę jaka miała go wówczas łączyć z PKS S.- ,że „ wiem ,że to było załatwiane zbiorowo” (e-protokół rozprawy z dnia 23 lutego 2015r. 00:07 :19). Przechodząc zaś do rozważań dotyczących ostatniego z naprowadzanych przez skarżącego okresów zatrudnienia w sklepie spożywczym ojca J. J. w S. , już na wstępie należy zauważyć ,że dowodzenie przez odwołującego tego okresu oparte zostało wyłącznie na jego twierdzeniach (przy czym w ugruntowanym w tej mierze orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się , że złożone w tak określonym przedmiocie oświadczenie ubezpieczonego dotyczące przebytych okresów składkowych i nieskładkowych nie stanowi jeszcze dowodu posiadania tych okresów –por. wyrok Sądu Najwyższego dnia 19 marca 1997r. II UKN 42/97 OSNP 1998/1/21), jak też pisemnym zaświadczeniu J. J. z dnia 31 grudnia 1977r. ograniczającego się jednak wyłącznie do wskazania charakteru pracy wnioskodawcy , bez podania- istotnego w aspekcie art. 6 ust.2 pkt1 lit. a ustawy emerytalno-rentowej - wymiaru czasu pracy (tu konieczne wykazanie co najmniej płowy pełnego wymiaru). W tej więc sytuacji ,mając dodatkowo na względzie wykazany przez organ rentowy ,a nie podważony skutecznie przez

wnioskodawcę , fakt braku zgłoszenia go do ubezpieczenia w omawianym okresie , oraz utrwalone orzecznictwo stanowiące o tym, że zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych wymaga dowodów precyzyjnych , jednoznacznych i absolutnie pewnych (por. m. innymi wyroki Sądu Najwyższego dnia 9 stycznia 1998r. II UKN 440/97 LEX nr 34199 i 22 listopada 2001r. I PKN 660/00 LEX nr 54095) stwierdzić - w ślad za stanowiskiem Sądu I instancji – należało ,że okres ten nie został dostatecznie dowiedziony przez skarżącego i jako taki nie może być też uwzględniony w wymiarze okresów składkowych służących do obliczenia wartości kapitału początkowego wnioskodawcy. Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów i na podstawie art.385 k.p.c. orzeczono o oddaleniu dalej idącej apelacji wnioskodawcy (pkt II sentencji wyroku tut. Sądu).

Zarządzenie;

(...)

(...)

(...),

(...).